

І. С. Роўда,
*дэкан філалагічнага факультэта БДУ,
доктар філалагічных навук, прафесар*

Ацэньваюць людзей па працы...

На нашым факультэце праводзіцца шмат канферэнцый, навуковых семінараў, прысвечаных актуальным пытанням мовазнаўства, літаратуразнаўства, фалькларыстыкі і інш. Праводзім мы і чытанні ў памяць аб нашых вядомых літаратуразнаўцах, мовазнаўцах, дзеячах культуры. Навукова-мемарыяльныя мерапрыемствы з'яўляюцца далёка не апошнімі ў шэрагу многіх нашых спраў і маюць не менш важнае значэнне, чым ужо вядомыя нам міжнародныя канферэнцыі, бо ў аснове такіх чытанняў – даніна павагі людзям, якія шмат зрабілі для нашай прафесіі, беларускай навукі, нашага ўніверсітэта. Адным з такіх людзей быў прафесар Браніслаў Аляксандравіч Плотнікаў.

Фарміраванне чалавека як асобы пачынаецца з дзяцінства. У абсалютнай большасці выпадкаў фарміраваць свядомасць чалавека, яго учынкi, яго стаўленне да навакольнага свету, да іншых людзей дапамагаюць бацькі. Такой магчымасці ў Браніслава Аляксандравіча не было, бо, на вялікі жаль, ён рана застаўся без маці і бацькі. Відаць, разуменне таго, што, акрамя самога сябе, яму ніхто не дапаможа, і спрыяла яго працаздольнасці, якая дапамагла паступіць і закончыць універсітэт, напісаць і абараніць кандыдацкую і доктарскую дысертацыі.

Мы рэдка задумваемся над тым, колькі часу нашага жыцця праходзіць марна, колькі яшчэ мы маглі б зрабіць, каб не марнавалі гэты час. Чым раней мы аб гэтым успомнім, тым больш карыснага зробім для родных, блізкіх, а ў нашым выпадку, і для факультэта, універсітэта, сваіх вучняў. У Браніслава Аляксандравіча такое разуменне было. Таму, як ён сам расказваў, уставаў у пяць гадзін раніцы і да васьмі–дзевяці, калі добра працуецца, пісаў дысертацыю, артыкулы, падручнікі. Думаю, усе людзі, якія шмат чаго дасягнулі на педагагічнай, навукавай ніве, цанілі свой час і час сваіх калег, умелі планаваць сваю працу і свой адпачынак. Дзякуючы такім ашчадным адносінам да часу Б. А. Плотнікаў паспяваў не толькі пісаць значныя навуковыя працы, але і гуляць у баскетбол з калегамі-філолагамі і студэнтамі. На баскетбольнай пляцоўцы ён быў актыўным, няўрымслівым, перажываў за кожны няўдалы кідок мяча і радаваўся, як дзіця, перамогам. Уласна кажучы, гэтыя якасці ў значнай ступені характарызавалі і яго навуковую, педагагічную дзейнасць і, як мне здаецца, усё яго жыццё.

Большая частка працоўнай дзейнасці Б. А. Плотнікава звязана з філалагічным факультэтам Беларускага дзяржаўнага ўніверсітэта і найперш з кафедрай тэарэтычнага і славянскага мовазнаўства. Менавіта тут адбылося яго станаўленне як лінгвіста і як педагога. Асноўныя мовазнаўчыя працы Браніслава Аляксандравіча напісаны на гэтай кафедре. Як прафесар філалагічнага факультэта ён шмат выступаў на міжнародных канферэнцыях у нашай краіне і за яе межамі. Яго з задавальненнем запрашалі розныя ўніверсітэты для чытання лекцый па актуальных пытаннях лінгвістыкі. Б. А. Плотнікаў шмат паспеў зрабіць і падчас працы ў Акадэміі кіравання пры Прэзідэнце Рэспублікі Бела-

русь, дзе яго педагогічныя і навуковыя інтарэсы былі скіраваны на актуальныя праблемы беларускай мовы. Лекцыі, вучэбныя дапаможнікі Браніслава Аляксандравіча, безумоўна, дапамаглі і сёння дапамагаюць слухачам Акадэміі знайсці адказы на розныя пытанні, звязаныя з засваеннем роднай мовы.

Жыццё чалавека ацэньваецца не колькасцю пражытых гадоў, а колькасцю добрых спраў, зробленых на карысць тых людзей, з якімі працуеш, якіх вучыш і выходзіш. На рахунку Б. А. Плотнікава шмат такіх спраў, дзякуючы якім мы і памятаем гэтага чалавека і яшчэ доўга будзем згадваць шаноўнага прафесара, чытаючы яго артыкулы, манаграфіі, вучэбныя дапаможнікі, успамінаючы пра іншыя яго добрыя справы.

А. М. Рудэнка,

*доктар філалагічных навук, прафесар
кафедры тэарэтычнага і славянскага мовазнаўства БДУ*

У працяг традыцый навукоўца

Браніслаў Аляксандравіч Плотнікаў вучыўся пры кафедры тэарэтычнага (раней – агульнага) і славянскага мовазнаўства БДУ, а пасля працаваў на ёй з першых дзён сваёй лінгвістычнай кар’еры. Многія яго творы былі наватарскія на свой час, і многія з іх застаюцца найпершай крыніцай звестак у тых галінах навукі, якім яны прысвечаны. Гаворка ідзе перш за ўсё пра кнігі: «Дистрибутивно-статистический анализ лексических значений» (Мінск: Выш. шк., 1979), «Основы семасиологии» (Мінск: Выш. шк., 1984), «О форме и содержании в языке» (Мінск: Выш. шк., 1989).

Гэтыя працы і сёння з’яўляюцца трывалай асновай пры выкладанні метадаў аналізу лексікі ў вышэйшай школе. На кафедры тэарэтычнага і славянскага мовазнаўства працягваюць іх выкарыстоўваць і працягваюць традыцыю структурнага падыходу да вывучэння слова. Кнігі прафесара Б. А. Плотнікава выкарыстоўваюцца як падчас базавых курсаў лекцый, так і ў праграме спецсемінараў кафедры.

Традыцыі, якія развіваў Браніслаў Аляксандравіч, працягваюцца не толькі ў выкладанні, але і ў навуковай дзейнасці кафедры тэарэтычнага і славянскага мовазнаўства. Найлепшым чынам гэта адлюстроўваецца ў публікацыях, напрыклад:

– Иванов К. И., Супрун-Белевич Л. Р. Лексико-тематическая группа как объект для сопоставительного исследования лингвокультурного пространства. Обозначения пищи и зерна в русском и болгарском языках // *Studia Slavica Savariensia*. 1–2. Szombathely, 2010. С. 417–424;

– Ивашина Н. В. Межкультурное сопоставление лексики близкородственных языков // *Didaktické studie*. 2014. Роқ. 6. Ѓ. 1. С. 32–38;

– Кожина А. А., Башири А. С. К вопросу об аналитизме и синтетизме в области словообразования глагольных интернационализмов русского языка //